

Citaten uit

Wat seculiere bewegingen van IS kunnen leren

Islamisten zijn de seculiere jeugdbewegingen in het Midden-Oosten ver voorbij gestreefd. Hoe kan dit, vraagt Maajid Nawaz zich af.

Maajid Nawaz , NRC 28 maart 2015

[... ..]

Islamitische bewegingen vinden hun kracht in diverse factoren – factoren die hun seculiere, liberale concurrenten meestal missen. Worden deze gecombineerd, dan leidt dat vaak tot islamisme, die schaamteloze manipulatie van religie, die aantrekkelijke ideologie.

Allereerst gaat het om de grondslag van de politieke drijfveren, om het achterliggende idee: het islamisme. Dan doel ik op de wens en de vermeende noodzaak om een versie van de sharia als wet te handhaven.

Dit idee wordt versterkt door de volgende factor: verhalen. Elk idee moet immers worden ondersteund door een reeks verhalen die de legitimiteit bevestigt.

Diverse ‘soorten’ islamisten klampen zich vaak vast aan het verhaal dat er een oorlog tegen de islam plaatsvindt. Deze oorlog zou rechtstreeks voortvloeien uit een ‘kruisvaarders’-complot tegen de ummah, de islamitische natie, en maakt moslims wereldwijd tot slachtoffer. Het antwoord op zulke ideeën is terugvechten, een jihad te voeren. Het is niet zo moeilijk in te zien waarom dit jongeren en rechtelozen kan aanspreken.

Naast verhalen heeft elke sociale beweging een sterke leider nodig. Bij IS draait alles om de persoonlijkheidscultus van de zelfverklaarde kalief Abu Bakr al-Baghdadi. Keer op keer worden we met zijn afbeelding gebombardeerd. Veel IS-aanhangers gebruiken voor hun profielfoto op Twitter beelden van zijn khutba (preek) in Mosul.

Dit alles wordt verankerd en gepopulariseerd door symbolen van dapperheid. Jihadisten voeren een zwarte vlag met daarop in wit geschreven de shahada (getuigenis), die teruggaat op de opstand van de Abbasiden tegen de Omajjaden. De theologische grondslagen hiervan zijn wankel en de vlag is pas onlangs weer uit de vergetelheid gehaald dankzij de soennitische partij Hizb ut-Tahrir, die het gebruik ervan nieuw leven inblies bij haar oprichting in 1953.

Daarom is het ook een ernstige misvatting om van de ‘vlag van de islam’ te spreken. Net als het islamisme is dit een vorm van manipulatie.

Natuurlijk kent het islamisme ook een einddoel, zoals de meeste sociale bewegingen. Het uiteindelijke doel van alle islamisten is om het onrecht dat moslims over de hele

wereld wordt aangedaan recht te zetten en hen te verenigen onder één leider, de kalief. IS is het voorbeeld.

[...]

In haar propaganda wemelt het van de verwijzingen naar de imperialistische grenzen die zijn vastgelegd in het Sykes-Picotverdrag ten tijde van de Eerste Wereldoorlog. Die grenzen, voor alle duidelijkheid, willen de extremisten uitwissen.

Dankzij een mengeling van deze factoren hebben de islamistische groeperingen elke liberale of seculiere groepering overvleugeld.

[... ..]